

Rundskriv - Serie R

Rundskriv serie R (regelverk) erstatter tidligere serie F.
I den nye serie R publiseres også relevante lovendringer og konvensjonsendringer.

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

- Sdir: Sjøfartsdirektoratet
- A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
- U: Utvalgte utenriksstasjoner
- P: Produsenter av utstyr evt. undergrupper
- OFF: Offshorerederier / plattformseiere / operatører
- Hov: Hovedorganisasjoner
- H.i: Høringsinstanser
- Andre:

Nr.: RSR 04-2020
Dato: 27. april 2020
Saksnr.: 2017/97797 INST
Opphever:
Referanse til: Regler om dykking

Ny forskrift om dykking fra skip

Innledning

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt ny forskrift om dykking fra skip som trer i kraft 1. juni 2020. Forskriften er gitt med hjemmel i skipssikkerhetsloven og setter krav til den som har sitt arbeid om bord og er involvert i dykkeoperasjoner. Forskriften skal bidra til at de som dykker og omfattes av skipssikkerhetsloven beskyttes av sikkerhetskrav på lik linje med de som dykker under arbeidsmiljøloven.

Forslaget var på høring i perioden 29. april til 29. juli 2019. Det var 39 høringsinstanser som svarte på høringen, hvorav sju ikke hadde merknader. Den fastsatte forskriften er bearbeidet etter mottatte høringsinnspill. Oversikt over relevante høringsinstanser og innspill står i høringsmatrisen som er vedlagt.

Sjøfartsdirektoratet og Arbeidstilsynet sendte forskriften på høring etter oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Samtidig ble det også foreslått å endre arbeidsmiljølovens virkeområdebestemmelse for å gjøre det tydeligere om et arbeidsforhold faller inn under arbeidsmiljøloven eller sjøfartslovgivningen. Det ble også foreslått å oppheve forskrift om arbeidstiden og arbeidstidsordningen for arbeidstakere som er involvert i dykkeoperasjoner. Forslaget inneholdt videre en ny bestemmelse om arbeidstid i eksisterende forskrift om arbeids- og hviletid¹ på norske skip.

Det er altså forskrift om dykking fra skip med hjemmel i skipssikkerhetsloven som nå fastsettes. Forskrift om arbeidstiden for dykkepersonell på skip² blir opphevet. Departementene arbeider videre med endring av arbeidsmiljøloven.

Fastsettelsen innebærer at også den som er involvert i dykkeoperasjoner under sjøfartslovgivningen skal følge arbeidsmiljøregelverkets særskilte dykkeregler i forskrift om utførelse av arbeid³ kapittel 26. Det har ikke vært tilsvarende sikkerhetsbestemmelser under sjøfartslovgivningen hittil. Utviklingen i næringen har ført til et behov for slike sikkerhetskrav også for dykkeoperasjoner under sjøfartslovgivningen. Forskriften endrer ikke gjeldende rett med tanke på om det er skipssikkerhetsloven og skipsarbeidsloven eller arbeidsmiljøloven som gjelder for personer som er involvert i dykkeoperasjoner. Det vil med andre ord fortsatt kunne oppstå spørsmål om hvilket regelsett en som dykker er omfattet av.

¹ Forskrift 26. juni 2007 om arbeids- og hviletid på norske passasjer- og lasteskip mv.

² Forskrift 26. juni 1981 nr. 3813 om arbeidstid for dykkepersonell på skip.

³ Forskrift 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav.

Nærmere om forskriften

Forskriften § 1 angir formålet. Det er for det første å sørge for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for den som har sitt arbeid om bord og som er involvert i arbeid ved økt omgivende trykk under vann eller i trykkammer hvor dykkeren tilføres pustegass. Videre følger det av bestemmelsen at formålet også er å sørge for at all yrkesdykking er underlagt et hensiktsmessig regelverk ved å harmonisere regelverket for yrkesdykking innen sjøfart med tilsvarende regler etter arbeidsmiljøloven. Harmoniseringen er gjort ved at denne forskriften viser til relevante krav for dykking gitt med hjemmel i arbeidsmiljøloven.

I forslaget som var på høring ble flere begreper benyttet om personer som har sitt arbeid om bord. For å fjerne tvil bruker forskriften som fastsettes nå konsekvent begrepet «den som har sitt arbeid om bord», som er i samsvar med skipssikkerhetsloven. Forskriften gjelder altså samme personkrets som skipssikkerhetsloven. Det betyr at også selvstendige oppdragstakere som har sitt arbeid om bord er omfattet av forskriften.

For å bruke de samme begrepene i denne forskriften som i forskrift om utførelse av arbeid er ordlyden i § 1 bokstav a endret til «arbeid ved økt omgivende trykk under vann eller i trykkammer hvor dykkeren tilføres pustegass». Ordlyden er lik definisjonen av dykkeoperasjon i forskrift om utførelse av arbeid § 1-4 nr. 12.

Forskriftens virkeområde framgår av § 2. Forskriften gjelder for den som har sitt arbeid om bord og som er involvert i dykkeoperasjoner. Bestemmelsen må videre ses i sammenheng med det geografiske virkeområdet som følger av § 3. Forskriften gjelder for det første for den som har sitt arbeid om bord på norske skip og er involvert i dykkeoperasjoner, uansett hvor skipet befinner seg. Reglene gjelder også for utenlandske skip i Norges territorialfarvann. Etter skipssikkerhetsloven har rederiet et overordnet påseansvar, mens det er skipsfører som skal sørge for at arbeidet om bord er tilrettelagt slik at det kan utføres sikkerhetsmessig forsvarlig og at kravene til arbeidsmiljøet ivaretas⁴. Hvis arbeidsgiveren er en annen enn rederiet har denne etter skipssikkerhetsloven § 28a plikt til å medvirke til et forsvarlig arbeidsmiljø.

I forskriften § 4 er det tatt inn henvisning til at forskrift om utførelse av arbeid kapittel 26 gjelder tilsvarende for den som har sitt arbeid om bord og er involvert i dykkeoperasjoner. Det er også tatt inn en presisering om at Arbeidstilsynet skal forstås som Sjøfartsdirektoratet i kapittel 26. Dette innebærer blant annet at rederiene skal adressere meldinger som framgår av forskrift om utførelse av arbeid § 26-47 og meldeplikt om dekompresjonsdykk i §§ 26-7 og 26-8 til Sjøfartsdirektoratet.

For å speile dispensasjonsbestemmelsen i forskrift om utførelse av arbeid § 1-5, er det også tatt inn en dispensasjonsbestemmelse i forskrift om dykking fra skip § 7.

Forskrift om arbeidstiden for dykkepersonell på skip

I tråd med forslaget vil den sovende forskriften om arbeidstiden for dykkepersonell på skip fra 1981 bli opphevet. Forskriften har ikke vært benyttet eller håndhevet på veldig lang tid.

Inntil det fastsettes særlige regler om arbeids- og hviletid for de som dykker under sjøfartslovgivningen vil reglene om arbeids- og hviletid i skipssikkerhetsloven og forskrift om arbeids- og hviletid regulere forholdet.

Skipssikkerhetsloven § 1 stiller krav om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Forsvarlighetskravet er videre gjentatt blant annet i skipssikkerhetsloven § 22. Sjøfartsdirektoratet legger til grunn at rederiet, arbeidsgiver og skipsfører ser til at de som er involvert i dykkeoperasjoner er tilstrekkelig uthvilte og at den totale arbeidsbelastningen er vurdert.

⁴ Jf. skipssikkerhetsloven § 29 jf. § 6.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriften om dykking fra skip innebærer nye materielle regler. Det er likevel vårt inntrykk at de fleste seriøse virksomheter som har dykkeoperasjoner som faller inn under sjøfartslovgivningen allerede oppfyller kravene i forskrift om utførelse av arbeid kapittel 26. Dette er bekreftet av aktører under sjøfartslovgivningen i høringssvar og ellers i dialog. Sjøfartsdirektoratet har også anmodet rederiene om å følge kravene⁵.

Fastsettelse av ny forskrift om dykking fra skip innebærer at endringene i forskrift om utførelse av arbeid kapittel 26 som trådte i kraft 1. januar 2020, også gjelder for dykkeoperasjoner utført av personer som har sitt arbeid om bord. Vi erfarer at rederier som er involvert i dykking har fulgt med på utviklingen av dykkereglene under arbeidsmiljøloven og er godt kjent med endringene i kravene. Det må likevel antas at en del rederier har avventet fastsettelse av denne forskriften før alle tiltakene settes i verk. Sjøfartsdirektoratet legger til grunn at rederiene vil oppfylle forskriftens krav så raskt som mulig.

Kravene som blant annet omfatter nye kvalifikasjonskrav og bemanning av dykkeoperasjoner vil kunne medføre økte kostnader for rederiene, men vårt inntrykk er at rederiene anser kostnadene som akseptable sammenlignet med de ikke-prissatte konsekvensene som harmonisert regelverk, like konkurransevilkår og økt sikkerhet.

Sjøfartsdirektoratet skal føre tilsyn med dykking som faller inn under sjøfartslovgivningen. Dette innebærer at vi må omdisponere noen ressurser, men Sjøfartsdirektoratet vil bruke den samme tilsynsmetodikken som ellers. Det er videre allerede planlagt økt tilsynsaktivitet av fartøygruppen som er involvert i dykkeoperasjoner. Sjøfartsdirektoratet driver utstrakt tilsynsvirksomhet og gjennomfører hvert år mellom 4500 og 5000 ulike tilsyn. Videre har vi kartlagt intern dykkekompetanse og denne vil benyttes ved opplæring og tilsyn. Ytterligere opplæring skal gis til inspektører som skal gjennomføre tilsyn etter denne forskriften. Det må derfor regnes med en kostnad til nødvendig opplæring.

Lars Alvestad
Fungerende sjøfartsdirektør

Bjørn Egil Pedersen
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg:
Forskrift om dykking fra skip
Høringsmatrise

⁵ Se blant annet rundskriv RSV 03-2018.